



Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

1. Vtrum beata Virgo fuerit sanctificata ante natiuitatem ex vtero.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72797)

modo accipit, pro quanto ex massa peccati, carne, humana ab Adam genita, naturam impassibilem in qua satisfacere, alsumpsit.

In responsione ad primū & tertium consideranda, discenda ratione ipse dicentē id, quo Christus mediat, aut satisfacit, & radice vni illud, quo est ex originaliter redit ad mediū, & satisfaciendum, & merendum pro omnibus. Nam si specifice queris naturā, qua Christus meretur, mediat, & satisfacit, proculdubio natura humana est, creatura quippe nature sunt actus isti. Sed si queris, unde natura creata tantū est, ut mediet, mereatur, & satisfaciat pro toto mundo, ex gratia est unionis, ex hypostasi est diuina: quia enim Christus vnigenitus est patris, ideo per naturam assumptā satisfacit, mereatur & mediat. Et hoc est quod in responsione ad primum, docemur, & doctrina superius habita de efficacia satisfactionis & meriti Christi sic applicanda est in responsione ad tertium. Et sic oporia consonant.

Prima pars de Christo tractatus tertius.

Hic incipit tertius tractatus primae partis, qua de Christo est, tractatur; hic usque ad q. 39, de spectantibus ad ingressum Christi in mundum, ut clare patet in hieca.

Super Quaestio 27. Articulus primus.

In corpore duo sunt, primo qualis notitia de hoc quaestio haberi potest, dicitur ac per hoc monstratur via ad intelligendam veritatem conclusionis, secundo per monstrat in via incedendo, respōdeatur quaestio vna conclusionē affirmatiua.

Quo ad primū via sciendi nō est ex sacre Scripturae auctoritate in specie, sed rationabilibus sacre Scripturae consoniis, ut Aug. de Assumpcio, arguit. Quo ad secundum conclusio est, Rationabiliter creditur bea

quod differt ab utroque extremo: coniungit aut mediator per hoc, quod ea que unius sunt, defert ad alterum. Neutrum autem horum potest conuenire Christo secundum quod Deus, sed solum secundum quod homo. Nam secundum quod Deus, non differt a Patre & Spiritu sancto in natura, & potestate diuini. Nec etiam Pater & Spiritus sanctus aliquid habent quod non sit filij, ut sic possit id, quod est Patris vel Spiritus sancti quasi quod est alioi, ad alios deferre: sed utrumque conuenit ei, in quantum est homo: quia secundum quod est homo, distat & a Deo in natura & ab hominibus in dignitate & gratie & gloriae. In quantum etiam est homo, conuenit ei coniungere homines Deo, precepta & dona Dei, hominibus exhibendo, & per hominibus Deo satisfaciendo; & iterpellando, & ideo verissime dicit mediator secundum quod homo.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod si subtrahatur diuina natura a Christo, subtrahetur per consequens ab eo singularis plenitudo gratiarum, qua conuenit ei, in quantum est vnigenitus a patre, ut dicitur Io. 1. Ex qua quidem plenitudine habet, ut sit super omnes homines constitutus, & propinquus ad Deum accedens.

AD SECUNDUM dicendum, quod Christus, secundum quod Deus, est per omnia equalis patri: sed etiam in humana natura excedit alios homines. & ideo secundum quod homo, potest esse mediator, non autem secundum quod Deus.

AD TERTIUM dicendum, quod licet auctoritate peccatum auferre conueniat Christo secundum quod est Deus, tamen satisfacere pro peccato humani generis conuenit ei, secundum quod est homo. Et secundum hoc dicitur Dei & hominum mediator.

QVAESTIO XXVII.

De beato virginis Mariae sanctificatione, in sex articulos diuisa.

Post praedicta, in quibus de vnione Dei & hominis, & de his que vnionem consequuntur, tractatum est, restat considerandum de his, que filij Dei incarnatus, in natura humana sibi unita gessit uel passus est: quae quidem consideratio quadripartita erit. Nam primo considerabimus de his, que

pertinent ad ingressum eius in mundum. Secundo, de his que pertinent ad progressum uite ipsius in hoc mundo. Tertio, de exitu ipsius ab hoc mundo. Quarto, de his que pertinent ad exaltationem ipsius post hanc uitam.

Circa primum quatuor consideranda occurrunt. Primo quidem de conceptione Christi. Secundo, de eius natiuitate. Tertio, de eius circumcissione. Quarto, de eius baptismo.

Circa conceptionem autem eius oportet primo aliqua considerare, quantum ad matrem concipientem: secundo, quantum ad modum conceptionis: tertio, quantum ad perfectionem proles concepta.

Ex parte autem matris occurrit considerandum, primo quidem de sanctificatione eius: secundo, de virginitate eius: tertio de desponsatione eiusdem: quarto de annunciatione ipsius: quinto, de preparatione ipsius ad concipiendum.

CIRCA primum queruntur sex.

Primo, Vtrum beata virgo mater Dei, fuerit sanctificata ante natiuitatem ex utero.

Secundo, vtrum fuerit sanctificata ante animationem.

Tertio, vtrum per huiusmodi sanctificationem fuerit sibi totaliter sublatus fomes peccati.

Quarto, vtrum per huiusmodi sanctificationem fuerit consecrata, ut nunquam peccaret.

Quinto, vtrum per huiusmodi sanctificationem adepti fuerit plenitudinem gratiarum.

Sexto, vtrum sic sanctificati, fuerit proprium sibi.

ARTICVLVS PRIMVS.

Vtrum beata virgo mater Dei, fuerit sanctificata ante natiuitatem ex utero.

AD PRIMUM sic proceditur. Videtur quod beata virgo non fuerit sanctificata ante natiuitatem ex utero. Dicit enim Apostolus ad Cor. 15. Non prius quod spirituale est, sed prius, quod est animale, deinde quod est spirituale: sed per gratiam sanctificantem nascitur homo spiritualiter in filium Dei secundum illud Io. 1. Ex Deo nati sunt. Natiuitas autem ex utero, est natiuitas animalis: non ergo beata uirgo fuit prius sanctificata, quam ex utero nasceretur.

2 Præter Aug. dicit in Epistola ad Dardanum. Sanctificatio qua efficitur templum Dei, non nisi renatorum est: nemo autem renascitur, nisi prius nascatur. ergo beata virgo non fuit prius sanctificata, quam ex utero nasceretur.

3 Præter. Quicumque est sanctificatus per gratiam, est mundatus a peccato originali & actuali, si ergo beata virgo fuit sanctificata ante natiuitatem ex utero, consequens est quod nunc fuerit emundata ab originali peccato: sed solum originale peccatum poterat eam impedire ab introitu regni celestis. Si ergo tunc mortua fuisset, uideretur quod ianuam regni celestis introisset, quod tamen fieri non potuit ante passionem Christi: habemus enim fiduciam in introitum sanctorum per sanguinem eius, ut dicitur Hebr. 10. Videtur ergo quod beata virgo non fuerit sanctificata antequam ex utero nasceretur.

4 Præter. Peccatum originale contrahitur ex origine, sicut

tam virginem sanctificatam in utero. Probat, Maiora gratie privilegia beate Virgini concessa creduntur, quam aliis sanctis: sed quibusdam sanctis concessa est sanctificatio in utero. ergo. Maior probatur, tum quia mater futura erat vnigeniti a Patre plenarie gratia: tum quia Angelus dixit eam plenarie gratia. Minor probatur de Hier. & Isaz. Bapula.

sicut peccatum actuale ex actu. Sed quando aliquis est in actu peccandi. non potest a peccato actuali mundari. ergo etiam nec beata virgo a peccato originali mundari potuit. dum esset adhuc in ipso actu originis in materno utero existens.

SED CONTRA est, quod Ecclesia celebrat natiuitatem beatæ Virginis. non autem celebratur festum in Ecclesia nisi pro aliquo sancto. ergo beata virgo in ipsa sua natiuitate fuit sancta. fuit ergo in utero sanctificata.

RESPON. Dicendum, quod de sanctificatione beatæ Mariæ, quod scilicet fuerit sanctificata in utero, nihil in Scriptura canonica traditur, quæ etiam nec de eius natiuitate mentionem facit: sicut tamē Aug. in sermone de Assumptione ipsius Virginis, rationabiliter argumentatur, quod cum corpore sit assumpta in cœlum (quod tamen Scriptura non tradidit) ita etiam rationabiliter argumētari possumus, quod fuerit sanctificata in utero. Ratioabiliter enim creditur, quod illa quæ genuit vnigenitum a patre, plenum gratiæ & veritatis, præ omnibus aliis maiora priuilegia gratiæ acceperit. Vnde, ut legitur Luc. 1. Angelus ei dixit, Ave Maria gratia plena. Inuenimus autem quibusdam aliis hoc priuilegium esse concessum, ut in utero sanctificarentur, sicut Hieremias, cui dictum est, Hieremias. Antequam exire de vulua, sanctificauit te, & sicut Ioannes Baptista, de quo dictum est Luc. 1. Spiritu sancto replebitur adhuc ex utero matris suæ. Vnde rationabiliter creditur, quod beata Virgo sanctificata fuerit antequam ex utero nasceretur.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod etiam in beata virgine prius fuit id quod est animale, & post id quod est spirituale, quia prius fuit in carne concepta, & postea secundum Spiritum sanctificata.

AD SECUNDUM dicendum, quod Aug. loquitur secundum legem communem, secundum quam per sacramenta non regenerantur aliqui nisi prius nati: sed Deus huic legi sacramentorum, potentiam suam non alligauit, quin aliquibus ex priuilegio gratiam suam conferre possit, antequam nascantur ex utero.

AD TERTIUM dicendum, quod beata virgo sanctificata fuit in utero a peccato originali, quantum ad maculam personalem, non tamen fuit liberata a reatu, quo tota natura tenebatur obnoxia, ut scilicet non intraret in paradysum nisi per Christi ostium, sicut & de sanctis patribus dicitur, qui fuerunt ante Christum.

AD QUARTUM dicendum, quod peccatum originale trahitur ex origine, inquam per eam communicatur humana natura, quam proprie respicit peccatum originale, quod quidem fit quando proles concepta animatur. Vnde post animationem nihil prohibet prolem conceptam sanctificari: postea enim non manet in materno utero ad accipiendam humanam naturam, sed ad aliqualem perfectionem eius, quod iam accepit.

ARTICVLVS II. Vtrum beata virgo fuerit sanctificata ante animationem.

AD SECUNDUM sic procedit. Videtur quod beata Virgo sanctificata fuerit ante animationem: quia (ut dictum est) plus græ est collatum Virgini matri Dei, quam alicui sanctorum: sed quibusdam videtur esse concessum, quod sancti-

ficarentur ante animationem: quia ut dicitur Hierem. 1. Priusquam te formarem in utero, non te: non autem infunditur anima ante corporis formationem. Similiter etiam de Iohab. Bapt. dicit Ambr. super Luc. quod nondum merat ei spiritus uiræ, & iam inerat ei Spiritus gratiæ, ergo multo magis beata Virgo ante animationem sanctificari potuit.

¶ 2. Præ. Conueniens fuit (sicut Ansel. dicit in lib. de conceptu Virginali) ut illa virgo ea puritate nateret, qua maior sub Deo nequit intelligi. Vnde & Cantor. 4. dicitur, Tota pulchra es amica mea, & macula non est in te: sed maior puritas fuisset beatæ virginis, si nunquam anima eius fuisset inquinata contagio originalis peccati, ergo hoc ei præstitum fuit, ut antequam animaretur caro eius, sanctificaretur.

¶ 3. Præ. Sicut dictum est, non celebratur festum nisi de aliquo sancto: sed quidam celebrant festum conceptionis beatæ virginis, ergo videtur quod in ipsa sua conceptione fuerit sancta, & ita quod ante animationem fuerit sanctificata.

¶ 4. Præ. Apostolus dicit Ro. 11. Si radix sancta, & rami: radix autem filiorum sunt parentes eorum, potuit ergo beata virgo sanctificari etiam in suis parentibus ante animationem.

SED CONTRA est, quod ea quæ fuerunt in veteri testamento, sunt figura noui, secundum illud Iad Corin. 10. Omnia in figura contingebant illis: sed per sanctificationem tabernaculi, de qua dicitur in Psalm. 45. Sanctificauit tabernaculum suum altissimus, uidetur significari sanctificatio mensis Dei, quæ tabernaculum Dei dicitur, secundum illud Psalm. 18. In sole posuit tabernaculum suum. De tabernaculo autem dicitur Exo. ult. Postquam cuncta perfecta sunt, operuit nubes tabernaculum testimonij, & gloria Domini impleuit illud: ergo etiam beata virgo non fuit sanctificata nisi postquam cuncta eius perfecta sunt, scilicet & corpus & anima.

RESPON. Dicendum, quod sanctificatio B. Virginis, non potest intelligi ante eius animationem, duplici ratione. Primo quidem, quia sanctificatio, de qua loquimur, non est nisi emundatio a peccato originali: sanctitas enim est perfecta munditia, ut Dio. dicit in 12. c. de di. no. Culpa autem non potest emundari nisi per gratiam, cuius subiectum est sola

sita directe, beata Virgo non fuit sanctificata ante animationem. Corollarium est, beata Virgo fuit sanctificata post animationem. Conclusio probatur dupliciter, primo sic, Sanctificatio de qua loquimur, est emundatio a peccato originali, ergo est, per gratiam, ergo in sola creatura rationali, ergo non ante infusionem anime rationalis, Antecedens declaratur ex Dionysio. Sanctitas est perfecta munditia. Prima consequentia probatur, quia culpa non emundatur, nisi per gratiam. Secunda uero, quia sola creatura rationalis est subiectum gratiæ. Secundo, ducendo ad inconueniens, sic.

Proles concepta ante infusionem anime rationalis non est culpæ obnoxia, ergo quocumque modo ante animationem beata virgo sanctificata fuisset, non incurrisset originalis peccati maculam, ergo non indignisset redemptionem, & salutem, quæ est facta per Christum: sed hoc est inconueniens, ergo. Antecedens probatur, quia sola creatura rationalis est susceptiva culpæ. Prima consequentia ut clara relinquatur. Secunda autem probatur auctoritate angeli Marth. 1. Ipse saluum faciet peccatis. Inconueniens consequens probatur auctoritate Apost. 1. ad Tim. 4.

¶ Aduerte hinc primo, quod sanctificatio potest dupliciter sumi. Primo, ut est de contrario in contrarium, de immunditia ad munditiam, & sic constat, quod est de peccato in gratiam. Secundo, ut est de negato in affirmatum, de non sancto in sanctum, de non gratia in gratiam. Et sic non supponit peccatum, & inuenitur in Christo, & angelis, angeli enim sanctificati sunt a Deo, qui nunquam peccauerunt, & de seipso dicit Christus, quem pater sanctificauit, &c. In prima autem ratione hic allata sumitur a principio. sanctificatio primo gratia materis, quoniam sermo

Lib. in Luc. in tit. de turbati Zacharie confirmat. Parum ante med. co. 5.

c. 18. parum a princ.

Ar. 1. huius q. arg. Sed cōt.

Ar. 1. huius q. arg. Sed cōt.

c. 12. parum ne hic allata sumitur a princ.

In li. de offi. p. rone. be. de Mariæ. c. p. p. p. p. p.

D. 4.

D. 4.

D. 4.

Altab. h. i.

In epist. med. co.

2. d. 1. q. 1. 2. & q. 1. 6. q. 5. ar. 1. co. & op. 1. c. secundum animam rationalem intellectus. 2. 31. ar. 1. p. 2.